

İLKE POLİTİKA ÖNERİLERİ 7

TÜRKİYE'DE ÖRGÜN DİN EĞİTİMİ

İLKE Yayın No: 195

Politika Önerileri: 7

Yazar

Nurullah Altaş

Katkıda Bulunan

Selim Tiryakiol

Editör

Mehtap Nur Öksüz

Tasarım

Betül Berra Kurt, Seyfullah Bayram



İLKE Vakfı, toplumsal meselelerle ilgili bilgi, politika ve strateji üreten, karar alıcılara yol gösterecek araştırmalar yapan ve gelecek için gerekli birikimin oluşmasına katkı sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur.



EPAM, Türkiye'de eğitim alanının güçlenmesini sağlamak, eğitimde eşitliğin ve adaletin sağlanmasına katkı sunacak bir birikim oluşturmak amacıyla; ihtiyaç odaklı, kanita dayalı ve kapsayıcı çalışmalar yapar.

Adres: Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul Telefon: +90 216 532 63 70 E-posta: epam@ilke.org.tr Web: ilke.org.tr

© Tüm hakları saklıdır. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nın yazılı izni olmadan bu eserin hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz. Yazıda belirtilen görüşler yazara aittir ve İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nı bağlayıcılığı yoktur.

İLKE POLİTİKA ÖNERİLERİ TÜRKİYE'DE ÖRGÜN DİN EĞİTİMİ EĞİTİMİ

Genel Bakış

Cumhuriyet, Osmanlı'dan devraldığı din eğitimi mirasını Tevhid-i Tedrisat Kanunu başta olmak üzere yasal düzenlemelerle garanti altına almış, okullardaki din ve ahlak dersleri, imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri ile bu mirası kademeli bir şekilde modernleştirmiştir. 1930'lu yılların başı ile başlayıp II. Dünya Savaşı'nın sonrasına kadar devam eden iç ve dış güvenlik kaygılarının üst düzeye çıktığı yaklaşık 20 yıllık dönem tırnak içine alınacak olursa, ülkemizde din eğitiminin nicelik ve nitelik olarak bir ivme içinde gelişiminden söz etmek mümkündür.

Günümüzde okul öncesi eğitim sürecine eklenen değerler eğitimi paketlerinin yanı sıra Diyanet İşleri Başkanlığınca organize edilen 4-6 yaş Kur'an kursları üzerinden okul öncesi döneme yönelik din eğitimi programları bulunmaktadır. İlkokul 4. sınıftan lise son sınıfa kadar ise tüm sınıflarda haftada iki saatlik süreye sahip zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri ile de örgün eğitim sürecinden geçen tüm bireylere yönelik bir din eğitimi söz konusudur. Bu sistemde ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda zorunlu din eğitimi programı bulunmamakla birlikte değerler eğitimi kapsamında bu sınıflardaki öğrencilere yönelik sınırlı içerikle bir ahlak eğitimi verilmesi söz konusudur.

Zorunlu din eğitimi programlarına ilave olarak ortaokul ve liselerde seçmeli din ve değerler eğitimi ders paketleri içinde temel dini bilgiler, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Kur'an-ı Kerim dersleri yer almaktadır. Bu derslerle ortaöğretim sürecindeki öğrencilerin, velilerinin ve kendilerinin talebi doğrultusunda daha ayrıntılı bir din eğitimi alması amaçlanmaktadır. Zorunlu din eğitiminin dayandığı temel yaklaşım "mezheplerüstü" olarak nitelendirilirken seçmeli derslerde temel yaklaşım ise "mezhebi" niteliktedir.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile toplumun ihtiyaç duyduğu din görevlilerinin yetiştirilmesi amacıyla kuruluşunu ve korunmasını teminat altına aldığı imam hatip okulları, süreç içinde din eğitiminin önemli bir bileşenini oluşturmuş ve yıllar içinde hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan okullar olarak toplum tarafından da benimsenmiştir. İmam hatip okulları, ilahiyat fakültelerinin sayılarının artmasıyla birlikte günümüzde daha çok yükseköğretime hazırlayan okullara evrilmiş, proje okulları olarak da çok farklı programlar geliştirilerek çeşitlendirilmiştir.

Halihazırda din eğitiminin verildiği kurumlar; imam hatip ortaokul ve liseleri, yükseköğretim kapsamında ilahiyatlar bölümle-

ri, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı olarak Kur'an Kursları, camilerde yürütülen ders ve faaliyetler ile dini ihtisas merkezleri olarak sıralanabilir. Bunlara ek olarak, yine Diyanet'e bağlı dini danışmanlık merkezlerine de değinmek gerekir. Görüldüğü üzere din eğitimi farklı kurum, kuruluş ve faaliyetlerle günümüzde yürütülmektedir.

Halihazırda din eğitiminin verildiği kurumlar; imam hatip ortaokul ve liseleri, yükseköğretim kapsamında ilahiyatlar bölümleri, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Kur'an Kursları, camilerde yürütülen ders ve faaliyetler ile dini ihtisas merkezleri olarak sıralanabilir.

Durum Tespiti

Günümüzde imam hatip okulları, fen ve sosyal bilimlerden sanat ve spor ağırlıklı programa uzanan geniş bir yelpazede eğitim veren din eğitimi kurumları olarak bilinmektedir. İmam hatip liselerinde 2022 yılı itibariyle diğer Anadolu liselerinde de uygulanmakta olan 8 ayrı program uygulanmakta, bu kurumlara başvuran öğrenciler merkezi sınavdan aldıkları yerleştirme puanına göre bu programlardan dilediklerine girebilmektedir. 2022 yılı itibariyle ülkemizdeki imam hatip lisesi sayısı 1.694'e, tüm ortaöğretim kurumları içindeki oranı da %13,23'e ulaşmaktadır. Buna ilaveten önceleri imam hatip liselerinin ilk basamağı olarak karşımıza çıkan imam hatip lisesi birinci kısım ortaokullar, imam hatip ortaokulları olarak lise kısımları bulunmayan okullar açılması suretiyle yaygınlaştırılarak ortaokul sistemi içinde örneği olmayan bir tür oluşturulmuştur. İmam hatip ortaokullarının sayısı 2022 yılı itibariyle 3.451'e, tüm ortaokullar içindeki oranı da %18,22'ye ulaşmıştır. Sonuç olarak din eğitimi dersleri halihazırda ilk aşama olarak ortaokullarda verilmeye başlanmakta ve seçmeli din ve değerler dersleri içinde yer alan Kur'an-ı Kerim, Temel Dini Bilgiler ve Hz. Muhammed'in Hayatı dersleri ile

yapılmaktadır. Bu derslerin mezheplerarası nitelikte olması gereken zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri ile ciddi bir şekilde örtüşmekte, öğrencilerde bıkkınlık oluşturmakta ve dinle ilgili olumsuz yargıların oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Kimi okul yönetimlerinin bu derslerin seçim oranını yükseltmek için gösterdikleri çabalar bu olumsuz yargıların ortaya çıkışını teşvik edici niteliktedir.

Dini yükseköğretim geleneğinin temel kavramı "İlahiyat Fakültesi"dir. 1982 yılındaki düzenlemelerden sonra Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak öğretim yapan "Yüksek İslam Enstitüleri", ilahiyat fakültesine dönüştürülerek buldukları illerdeki üniversitelere bağlanmış ve 1949'dan itibaren eğitim öğretim yapmakta olan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ile bu fakültelerin sayısı 8'e yükselmiştir. 2022 yılı itibarıyla günümüzde kiminin ismi "İslami İlimler Fakültesi", kiminin de "İlahiyat Fakültesi" olan 102 adet dini yükseköğretim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumların tamamı ortak bir ilahiyat lisans programı uygulamakta, ayrı birer program olarak öğrenci alımı yapan uluslararası ilahiyat, Arapça ve İngilizce ilahiyatların programları da benzerlik

Buna göre yükseköğretime en yüksek yerleşme oranlarına sahip olan liseler; fen liseleri (%86,38), özel fen liseleri, sosyal bilimler liseleri olarak sırasıyla birbirlerini takip etmektedir.

2022 yılı itibariyle ülkemizde bulunan 1.694 imam hatip lisesinin ortaöğretim kurumları içindeki oranı %13,23'tür. İmam hatip ortaokullarının sayısı 3.451 iken ortaokullar içindeki oranı %18,22'dir.

taşımaktadır. Örgün olarak eğitim yapan bu ilahiyat fakültelerine ilaveten üç üniversite bünyesindeki açık öğretim fakültelerine bağlı olarak ilahiyat ön lisans programları bulunmakta, yine 19 ilahiyat fakültesi bünyesinde de ilahiyat lisans tamamlama programları aracılığı ile de uzaktan eğitim yoluyla ilahiyat lisans eğitimi verilmektedir. Bunların 2021 yılı itibariyle kontenjanları 6200 olup tüm ilahiyat lisans programlarında örgün eğitime oranları %31,48 olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm dini yükseköğretimde lisans programlarının kontenjan sayısı aynı yıl itibarıyla 26.000'lere ulaşmaktadır.

Hizmet içi eğitimin temel amacı, herhangi bir alanda istihdam edilen bireylerin o mesleğin yeterliklerine ilişkin olarak hizmet esnasında eğitimiyle yeni bilgi ve yetkinlikler kazanmasını, olması gerekenlerde de eksikliklerin tamamlanmasıdır. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hizmet içi eğitim kurumları, öncelikli olarak mevcut personelinin yeterliklerini yükselt-

mek amacıyla başlatılmış olsa da zamanla ihtisas eğitim merkezleri üzerinden dini yükseköğretime alternatif niteliğinde ciddi bir genişleme yaşamıştır. 2022'den itibaren "Diyanet Akademi" olarak yapılandırılan bu yapıda 13 farklı ilde bulunan dini ihtisas merkezi ve yaklaşık 2800 öğrencilik kapasite bulunmaktadır. Aynı yıl itibarıyla 19 farklı uzun süreli hizmet içi eğitim programı bulunmaktadır. Bu programların bir kısmı mevcut görevlilerin niteliklerini artırmaya yönelik olmakla birlikte özellikle dini ihtisas programı, Arapça hazırlık dahil olmak üzere 11 döneme yayılan öğretim programıyla ilahiyat fakültelerindeki felsefe ve din bilimleri grubu dersleri dışındaki tüm öğretim alanlarını kapsayan oldukça detaylı bir öğretim alanı ortaya çıkarmaktadır. "Akademi" ismiyle de verdiği eğitimi meşrulaştıran bu eğitim yapısının Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin ilahiyat fakültelerinde kazandırılması mümkün olmayan hangi yeni becerileri kazandırdığı sorusu ile cevapsız olarak karşımızda durmaktadır.

İLGİLİ YAYINLARIMIZ

Din Eğitiminin Dönüşümü

Mehmet Bahçekapılı

► <https://ilke.org.tr/turkiyede-din-egitiminin-donusumu-1997-2012>



Yeni Eğitim Sisteminde Seçmeli Din Dersleri

Mehmet Bahçekapılı

► <https://ilke.org.tr/yeni-egitim-sisteminde-secmeli-din-dersleri>



Örgün Din Eğitimi

Gündem 1

Okul Öncesi Din Eğitimi

Teklif 1.

Okul öncesi kademe düzeyine uygun olacak şekilde din eğitimi kurumlarının açılmasına yönelik hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimleri ile dini gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak velilerin dini inançlara göre eğitim verme hakkı gözetilmelidir. Bu amaç doğrultusunda, izlenebilir öğretim programı ve öğretim süreçlerine sahip ve bilimsel araştırmalara açık özel okul öncesi din eğitimi kurumlarının açılmasına imkân verecek hukuki düzenlemeler gerçekleştirilmelidir.

Teklif 2.

Okul öncesi din eğitimi kurumlarında okul öncesi öğretmenliği mezunu öğretmenlerin istihdamı sağlanmalıdır. Özellikle okul öncesi mezunu olma gerekliliği göz önünde tutulmalı, öğretmenlerin niteliklerine dikkat edilmeli ve din eğitimi alanında uzmanlaşmış kişiler tercih edilmelidir. Ayrıca, bu kurumların eğitim programları çocukların yaş gruplarına uygun olmalı ve soyut konuların doğru aktarılması sağlanmalıdır.

Teklif 3.

Okul öncesi öğretmenliği programı öğrencileri de din eğitimi konusunda hazırlanmalıdır. Okul öncesi öğretmenliği lisans öğretim programlarında bu alanda öğretmenlik yapmak isteyenlerin tercih edebilecekleri din ve değerler ders grubunun yer alması sağlanarak temel dini kültür ve dini gelişim ile öğrenme kuramları hakkında gerekli yetkinlikleri kazandıracak bir öğretim tasarımı gerçekleştirilmelidir.

Teklif 4.

Okul öncesi din eğitimi kurumlarının fiziksel olarak bağımsız alanlara ve okul öncesi çocuğuna uygun bir öğrenme ortamlarına sahip olmalarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Teklif 5.

Gerek okul öncesi öğretmenliği lisans öğretim programlarından gerekse dini yükseköğretim programlarından mezun olanların başvurabileceği okul öncesi dönemde çocuğun din ve ahlak eğitimine yönelik lisansüstü programları açılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

Teklif 6.

Erken çocukluk döneminde çocuklarına dini ve ahlaki değerleri vermek isteyen ailelere, yapılandırılmış ve etkinliği test edilmiş bir eğitim içeriği hazırlanmalıdır. Bu içeriğin içinde çocukların yaşına uygun şekilde dini ve ahlaki değerlerin nasıl verilmesi gerektiği, hangi yaşta hangi tür bilgilerin verilmesi gerektiği, dini eğitimde kaçınılması gereken tutumlar gibi konuları içermelidir. Bu eğitim içeriği anaokulları aracılığı ile velilere, okul öncesi öğretmenleri ya da anaokulu psikoloğu tarafından verilmelidir.



Gündem 2

Zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersleri

Teklif 1.

İslam dinine ait mezhebi nitelik arz eden konu, kazanım ve yönlendirmelerin “isteğe bağlı İslam din dersi” paketlerine aktarılması sürecini acil bir şekilde işletilmelidir. Uluslararası ve iç hukukta anayasal düzenleme sonrasında gerçekleştirilen tüm öğretim programlarında mezheplerarası/diğer dinler açılımlı bir yaklaşıma dayandığı deklare edilmesine rağmen içerik ve öğretmen yaklaşımı olarak mezhebi nitelikten kurtarılamayarak yasal çıkmaza sokulan bu derslere ait programların mezheplerarası/diğer dinler açılımlı olarak yeniden geliştirilmesi gereklidir.

Teklif 2.

Zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi derslerine yönelik yeni program geliştirme çalışması, alandaki literatür ve araştırmaları dikkate alınarak, geleneksel ilmihal dizinini bir tarafa bırakılarak ve öğrencilerin dini gelişim ve öğrenmesi ile ilgili bilimsel bulgulardan hareketle ilgi ve ihtiyaç merkezli olarak gerçekleştirilmelidir.

Teklif 3.

Din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin öğretmenleri, eğitim fakültelerindeki “din kültürü ve ahlak bilgisi eğitimi” bölümlerinin yeniden öğrenci almına başlaması suretiyle yeni program anlayışlarına dayalı olarak bilgi ve beceriler kazandıran ayrı lisans programları üzerinden yetiştirilmelidir. Bu bölümlerin yeniden canlandırılması, bu alana özgü akademik bilginin eğitim bilimleri çatısı altından üretilmesini beraberinde getirecek ve program geliştirme çalışmalarının dinamik ve ihtiyaçları karşılar nitelikte gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Teklif 4.

Matematik, fen bilimleri ve sosyal bilimler öğretmenliklerinde olduğu gibi gerek din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliğine yönelik gerekse imam hatip meslek dersleri öğretmenliğine yönelik lisansüstü programlar açılmalıdır. Bu sayede alanın geleceğine yönelik akademik çalışmaların yapılmasının önü açılacaktır.

Teklif 5.

İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflardaki hayat bilgisi derslerinde din eğitiminin mezheplerarası ve dinler açılımlı yaklaşımına dayalı olarak belirli kazanımların kademeli olarak verilmesi veyahut ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflara da anayasal bir zorunluluğun gerektirdiği şekilde din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri konulmalıdır. Çünkü halihazırda zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri ilkokul 4. sınıftan başlamakta, okul öncesi dönemde isteğe bağlı bir mekanizma belli standartlarda işlemesine rağmen ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda din eğitimi seçeneği bulunmamaktadır. Bu durumda da 4. sınıfta başlayan zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin içeriği önemli ölçüde öğrencilerin informal öğrenmeleri üzerinden başlamaktadır.

Teklif 6.

Sınıf öğretmenliği lisans programlarının da öğretmenlerin bu alandaki bilgi ve becerilerini güçlendirecek tarzda geliştirilmeli, öğretmenlik uygulamalarında bu konuların öğretimini merkeze alan etkinliklere yer verilmelidir.

Gündem 3

Seçmeli Din ve Değerler Dersleri

Teklif 1.

Seçmeli din ve değerler dersleri içinde yer alan Kur'an-ı Kerim, Temel Dini Bilgiler ve Hz. Muhammed'in Hayatı derslerinin farklı içeriklere sahip tek bir "İslam Din Dersi"ne dönüştürülmesi ve bu dersin seçmeli olarak değil isteğe bağlı olarak, cami ile bağlantılı planlı etkinlikler içerecek şekilde düşünülmesi gerekmektedir. Bu ders içeriğinde belirli temalar altında Kur'an öğretimi, Hz. Peygamber'den davranış modelleri ve genç insanın önceliklerini merkeze alan fıkıh bilgisi bir arada sunulmalıdır.

Gündem 4

İmam Hatip Ortaokulları

Teklif 1.

İmam hatip lisesine bağlı olmayan müstakil imam hatip ortaokullarına öğrenci talep ve ilgisi de göz önünde bulundurularak imam hatip lisesi bünyelerine bağlanması, orta ve lise kısımlarının yönetimlerinin birleştirilmesi ve ortak bir kadroyla eğitim öğretim süreçlerinin icrası sağlanmalıdır. Böylelikle eğitim ve idari kadro ve öğrenci anlayışları bütünleştirilerek ortak bir okul kültürü oluşturma imkânı sağlandığı gibi yönetsel açıdan da karşılaşılan problemler en aza indirilecektir. Öğrenci gelişimlerini izleme, mesleki yetkinliklerinin geliştirilmesi ve uygulamalı eğitimlerin daha etkili yürütülmesi mümkün olacaktır.

Gündem 5

İmam Hatip Liseleri

Teklif 1.

İmam hatip liselerinde kontrolsüz ve alt yapı yeterliğine bakılmadan genişleyen proje okulları çeşitlendirme uygulamasına son verilmelidir. Bu durum eğitim süreçlerinde sürekli şikâyet edilen iki ayrı başlı eğitim problemini giderek büyütmektedir. Yapılan araştırmalar, akademik olarak nitelikli liselerdeki öğrencilerin dindarlık ve din anlayışları ile imam hatip liselerindeki öğrencilerin dindarlık ve din anlayışları arasında farkın giderek açıldığını göstermektedir. Bu durum ilerleyen yıllarda din anlayışları ile bilim anlayışları arasındaki çatışmayı körükleyerek din ve dindarlık açısından tehdit oluşturabilecektir.

Teklif 2.

İmam hatip liselerinin mevcut sayı ve binalarının korunması suretiyle imam hatip ortaokullarına entegre edilerek, ortak bir yönetim ve eğitimci kadrosu altında her bir okulun kendi kurum kültürlerini oluşturmalarının önü açılmalıdır. Sosyal faaliyetler açısından zengin, toplumun tüm kesimleriyle daha fazla iç içe olmayı gerektiren sosyal sorumluluk projeleriyle ve mesleki eğitimde gerekli yetkinlikleri üst düzeyde kazandıran bir imam hatip lisesi profiline ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm imam hatip liseleri için ortak bir kimlik üretme yerine her bir okulun kendi kimliklerini üretebilmelerinin önü açılmalı, teşvik edilmelidir.

Teklif 3.

İmam hatip liselerinin öğretim programları, Millî Eğitim Bakanlığı'nın program anlayışlarına paralel biçimde yeniden geliştirilmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın tüm öğretim programları için gerçekleştirdiği çalışmalarda esas alınan program anlayışlarının imam hatip lisesi programlarına yansıtılması yetersiz kalmaktadır. Özellikle son olarak esas alınan beceri merkezli anlayış, imam hatip lisesi programlarına yeterince yansıtılmamış, eski programlara konu ekleme ve çıkarma dışında becerilerin konu ve üniteler yerleştirilmesi gerçekleştirilememiştir. Kazanımlarda ise beceriye dayalı kazanımlar yeterince üretilmemiştir.

Teklif 4.

İmam hatip lisesi mezunlarının direkt olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışma oranları göz önünde bulundurularak Kur'ân-ı Kerîm derslerinin diploma notlarına etki etmeyecek şekilde başarılı-başarısız şeklinde notlandırılması üzerinde düşünülmelidir. Çünkü imam hatip liselerinde yer alan ve diploma ortalamasına etkisi oldukça yüksek olan Kur'ân-ı Kerîm derslerindeki notlandırmalar sebebiyle, imam hatip lisesi öğrencilerinden açık liseye ya da düz liselere geçiş yaptırmak isteyenler olabilmektedir. Zira öğrenci Kur'ân-ı Kerîm'den düşük not aldığı anda bu diploma notunu ve buna bağlı olarak ortaöğretim başarı puanını da etkileyebilmektedir.

Teklif 5.

Mesleki eğitime odaklı bir imam hatip lisesi modeli geliştirilmelidir. Bu amaç doğrultusunda ilahiyat fakültesi bulunan illerde birer tane imam hatip lisesine entegre, din hizmetleri sınıfına ara eleman yetiştirmeyi hedefleyen, uygulama ağırlıklı programlara sahip, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı iki yıllık meslek yüksek okulları açılmalıdır. Hafızlık ve Arapça dil eğitimi projeleri aşağıdaki şemadaki yapının bütünlüğü göz önünde bulundurularak bu yapıya entegre edilmelidir. Böylelikle ilahiyat fakültelerinin dil ve mesleki eğitime ilişkin sorumlulukları azaltılarak akademik gelişimin önü açılabilir.



Gündem 6

İlahiyat Fakülteleri

Teklif 1.

İlahiyat fakülteleri, Türkiye dini yükseköğretim geleneğindeki gelişim sürecine paralel bir şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Bu yapılandırmayı yaparken “İlahiyat Fakültesi” ismi korunmalı ve istihdam alanları (öğretmenlik, dini danışmanlık, din hizmetleri yönetimi, vaizlik vb.) göz önünde bulundurulmalıdır. Aynı zamanda istihdam alanlarına göre yatay ve dikey hareketliliğe imkân verecek çift dal için özel düzenlemeler gerçekleştirilerek diploma veren bölümlerle yeniden yapılandırılma yapılmalıdır.

Teklif 2.

Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği ve okulöncesi din ve değerler öğretmenliği bölümleri hassaten diploma veren ayrı bölümler olarak açılmalıdır. Öğretmenlik programları, hem eğitim sistemindeki zorunlu ve isteğe bağlı derslerin hukuki statüsünü güçlendirmek için hem de öğretmenliğin profesyonel bir meslek olarak tanım ve yeterliklerinin belirlenmiş olması nedeniyle genel ilahiyat eğitimi alan herkesin yapabileceği bir meslek olarak düşünülmemelidir. Bununla beraber okul öncesi din ve değerler eğitimi verecek olan öğretmenler, zorunlu ve isteğe bağlı din derslerini okutacak öğretmenler ve imam hatip lisesi meslek dersleri öğretmenlerinin ilahiyat fakültesi bünyesinde müstakil bölümler altında diploma veren lisans programlarından yetiştirilmesini sağlayacak çok programlı bir ilahiyat fakültesi yapılandırılması önemli bir ihtiyaçtır.

Teklif 3.

Manevi Danışmanlık yardım mesleğinin tanımı yapılmış olmasına rağmen bu mesleğe hangi eğitim programından eleman yetiştirileceği halen belirsizdir. Bu alanda yapılandırılmış ve kanıt temelli bir eğitim verilmelidir. Ülkemiz geleneğinde meslek tanımları bir lisans eğitime bağlı olarak düşünülür ve lisans mezunlarına aynı zamanda meslek elemanı unvanı verilir. Dolayısıyla ilahiyat fakülteleri bünyesinde “Dini Danışmanlık ve Rehberlik” ismiyle açılacak diploma veren bölümlerden mezun olanlara “Manevi Danışman” meslek elemanı unvanı verilmesi mümkün olmakla birlikte bu meslek alanının bilimsel bilgi ile ilişkisini sağlayacak ve üretilecek bilimsel bilgiyle bu alanın bilimsel ve hukuki meşruiyetini güçlendirecektir.

Teklif 4.

İlahiyat fakültelerinin sayı ve kontenjanlarının kısa bir sürede çok hızlı bir şekilde artması bu alanda ciddi bir kalite sorunu ortaya çıkardığı için bu sorunun önüne geçilmelidir. Yukarıdaki yapıyı kaldırabilecek nicelik ve nitelikte olan ilahiyat fakülteleri dışında kalan fakülteler imam hatip yüksek okuluna dönüştürülerek Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmalı, kontenjanlar ise düşürülmelidir.

Teklif 5.

Açıköğretim fakültelerindeki ilahiyat ön lisans programları, mesleğe hazırlayıcı nitelikte yüz yüze uygulamalı derslerle desteklenmek suretiyle yeniden geliştirilmeli, uzaktan eğitim yoluyla verilen ilahiyat lisans tamamlama programları kapatılmalıdır. Örgün ilahiyat lisans programlarına dikey geçiş kontenjanları ise sınırlı sayıda, ilahiyat fakültelerinin öğrenci yükünü etkilemeyecek sayılarda verilmelidir.

Teklif 6.

Arapça hazırlık sınıfı, ilahiyat fakültesinin programlarından çıkarılmalı ve üniversitelerin yabancı dil merkezlerine aktarılmalıdır. Arapça öğretiminin ilahiyat fakültelerinde yapılması bu alandaki dil öğretimi yöntemlerinin yabancı dil öğretimindeki yöntem gelişiminden ayrı düşmesine sebep olmakta ve Arapça özel öğretim yöntemlerinde istenen gelişim düzeyi sağlanamamaktadır.

Teklif 7.

Tüm ilahiyat fakültelerinde %30 Arapça ve hazırlık şartı getirilmelidir. Bu durumun eksikliği gerekli şartları sağlayamayan fakülteleri zor durumda bırakmakta, dil eğitimini güçlendirmek amacıyla gerçekleştirilen istihdam politikaları akademik örgütlenmeyi sınırlamaktadır. Arapça hazırlık ve %30 Arapça eğitim zorunlu olmaktan çıkartılarak kendisini yetkin olarak gören fakültelerin kendi kararlarına bırakılmalıdır.

Teklif 8.

İlahiyat programlarının tamamında hazırlık sınıfı üstünde 8 yarı yıla yayılan Kur'an öğretimi lisans programı dışına çıkarılarak hazırlık sonrası elde edilmesi gereken beceri düzeyi gözlenebilir ve ölçülebilir olarak belirlenmeli ve bu beceriler hazırlık sınıfı içinde kazandırılmalıdır. Böylelikle Arapça dil ve Kur'an becerileri hazırlık sınıfında kazandırılarak lisans programlarının yönelik oldukları mesleğe odaklı olarak genişletilmesi imkânı sağlanmalıdır.

İLKE İlim Kùltür Eğitim Vakfı, bir sivil toplum kuruluğu olarak 40 yılı ağkın bir sùredir bilgi, politika ve strateji üretiyor. İLKE olarak yaptığımız çalışmalarla bir taraftan sivil alanın nabzını tutuyor; bir taraftan da ùlke meselelerinin daha derinlikli ve nitelikli kavranmasını sağlamaya çalışıyoruz. Eğitim, toplum, sivil toplum ve ekonomi alanlarını merkeze aldığımız çalışmalarımızı tüm ilgililerin istifadesine sunuyoruz.

İLKE Vakfı olarak, şimdiye dek gerçekteştirdiğimiz tüm faaliyetlerimizi karar alıcılar, politika yapıcılar ve uygulayıcılara sunarak hizmet odaklı kimliğimizin gereğini yerine getirmeye çalıştık. Bu kapsamda hazırladığımız "Eğitim Alanında Politika Önerileri" dosyası, 2023 Türkiye genel seçimleri sonrası hayata geçirilecek eğitim politikalarının niteliğini artırmaya yönelik teklifler içeriyor. İLKE'nin bugüne dek ürettiği çalışmaların yanı sıra her biri alanında uzman isimlerin katkılarıyla hazırlanan bu dosyalarla geleceğin Türkiye'si için geliştirilecek politikalara katkı sunmayı gaye ediniyoruz.

Eğitim alanındaki faaliyetlerimizi incelemek için:



İLKE
ilim kùltür eğitim vakfı

epam
EĞTİM POLİTİKALARI ARAşTIRMA MERKEZİ

Adres: Aziz Mahmut Hùdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üskùdar/ İstanbul
Telefon: +90 216 532 63 70 E-mail: epam@ilke.org.tr Web: ilke.org.tr/epam